

Мосаєв Юрій Володимирович – кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології та соціальної роботи, Класичний приватний університет.

СОЦІАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ФУТБОЛЬНОЇ ІНДУСТРІЇ У РОЗРІЗІ СВІТОВОЇ ПЕРШОСТІ З ФУТБОЛУ 2010 РОКУ

Світова першість з футболу 2010 року пройшла на території Південної Африки. Такий досвід був інноваційним для африканського футболу. На той час розвиток світової футбольної індустрії вимагав все нових і нових ринків збуту футболу як продукту. І тому логічним було проведення світової першості з футболу саме на території африканського континенту. Це рішення викликало побоювання у багатьох представників світової футбольної індустрії через низький рівень спортивної інфраструктури на континенті. І тому представники ФІФА стимулювали формування подання заявки країни з високими економічними показниками на рівні регіону і з перспективами подальшого розвитку країни. Такою країною виявилася Південно-Африканська Республіка, яка відповідала всім вище зазначеним критеріям.

Вибір даної країни господарем світової першості з футболу 2010 року отримав неоднозначну реакції в світі. Головним аргументом проти був високий рівень злочинності в країні та побоювання про традиції апартеїду на території цієї країни [2]. Цей режим припинив існування багато років тому, але спогади про нього живі у людській свідомості до сих пір. Та все-таки пройшов світовий форум успішно.

Переможцями даного футбольного форуму стали представники національної збірної Іспанії. Срібним призером південно-африканського футбольного форуму стали представники Нідерландів [1]. Обидві країни кінець ХХ століття присвятили створенню великої кількості дитячих футбольних шкіл та академій. В той же час в Іспанії більшість молодих гравців зоставалися в місцевій футбольній першості в той час як Нідерландах гравці досягаючи повноліття переходять до клубів, які базуються за кордонами Голландії. Як бачимо основною тенденцією початку другої декади ХХІ століття у футбольній індустрії на рівні національних збірних було створення ефективної системи виховання молодих футболістів та подальшого працевлаштування цих футболістів у провідні футбольні клуби Європи та світу. Інші півфіналісти (Німеччина та Уругвай) яким не вдалося подолати цю стадію змагань сповідають ту ж філософію як і фіналісти, але зі своїми особливостями. Німеччина створила також дуже ефективну систему виховання молодих футболістів, але вона націлена на виховування молодих футболістів Австрії, Швейцарії та країн Вишеградської четвірки. В той же час як Уругвай виховує футболістів для більш розвинених країн в сфері футбольної індустрії Південної Америки (Аргентини та Бразилії).

Другий ешелон за результатами даного турніру сформували такі національні збірні: Португалії, Бразилії, Аргентини та Гани [1]. Як бачимо серед цих збірних більшість збірних представляли країни неєвропейського континенту. Винятком з цього переліку стала збірна Португалії, яка одна з перших запропонувала модель виховання молодих футболістів, але згодом переключилась на виховання на своїй території молодих гравців з Південної Америки. І це одразу погіршило результати національної збірної команди. Невдалими виявилися і результати південно-американських грандів (Аргентини та Бразилії). Їх невдачі дуже схожі з результатами Уругваю так як вони збираючи молодих гравців з усього континенту їх перепродавали у європейські та азійські клуби. Ця система була дуже вдалою у 90-ті роки ХХ століття та навіть на початку ХХІ століття, але друга половина першої декади ХХІ століття ознаменувалася суттєвим спадом у розвитку футбольної

індустрії цих країн. Головна причина цього полягає в тому, що в Бразилії та Аргентині виховувалися гравці світового рівня і навіть світові футбольні «зірки» (Л. Месі, Неймар та інші), але все це відбувалося із загальним зниженням середнього рівня гри футболістів. Так як важко мати сильну національну збірну за умов слабкої національної першості. Хоча загалом це можливо, якщо ставити перед собою не глобальні цілі (домінування у світовій футбольній індустрії). Та амбіції всіх учасників футбольної індустрії цих країн спрямовані, тільки на найвищі результати, що зумовлено перемогами на світових першостях у минулому. Тому важливим елементом подальшого розвитку футбольної індустрії в цих країнах є інформаційне продукування ідей спрямованих на майбутні перемоги цих національних збірних. Тому після кожної відносно невдачі національних збірних в цих країнах відбуваються гучні скандали і відбувається смислове перезавантаження головних векторів розвитку як національних футбольних систем так і національних збірних команд.

Окремо слід розглянути феномен виступу національної збірної команди Гани. Вихід до чвертьфіналу світової першості з футболу африканських збірних (Камерун) чи ефектний вихід до другого етапу світової першості (Сенегал та Нігерія), але драматичність та згуртованість навколо однієї африканської національної збірної була притаманна саме виступу збірної Гани. Представники цієї країни взяли на себе відповідальність за участь господарів даного турніру. Так як формальні господарі даного спортивного турніру національна збірна ПАР (Південно-Африканської Республіки) прогнозовано не змогла подолати вже перший етап змагань. І тому більшість вболівальників як країни господаря так і інших країн перевели свої симпатії на збірну Гани, яка показала кращий результат серед країн африканського континенту. Тим більше, що навіть поразка від збірної Уругваю стала феєричною за своїм драматизмом. А це додало симпатій збірній Гани зі сторони вболівальників всіх континентів. З іншого боку специфіка футбольної індустрії африканського континенту полягає в тому, що успіхи однієї чи іншої національної збірної не сприяють популяризації футболу в цій країні.

Серед країн національні збірні яких змогли подолати лише перший етап виділяються господарі минулого світового форуму з футболу, що відбувався в Японії та Південній Кореї. Подібний результат був цілком закономірним для Японії і невдалим для національної збірної Південної Кореї, яка в 2006 році стала призером турніру в Німеччині. Даний факт свідчить проте, що в цих країнах прискорився рівень розвитку інфраструктури та професійного футболу взагалі, але розвиток спортивної складової національної футбольної індустрії в цих країнах не зробила якісного кроку вперед.

Іншими невдачами другого етапу даного турніру стали збірні Англії, Словаччини та Мексики. Збірна Мексики виступила на своєму рівні так як для неї вихід до другого етапу є звичною справою. Головна причина даного факту полягає в тому, що Мексика знаходиться на перетині північно-американської та південно-американської футбольних індустрій. За соціокультурним типом вони підходять до футбольної індустрії Південної Америки. В реальності за географічним принципом вони знаходяться в зоні Північної Америки з малими країнами Карибського басейну. В цілому вданій зоні країни Північної Америки не є футбольними країнами, а малі країни Карибського басейну не мають ресурсів для розвитку футболу в регіоні, що в свою чергу суттєво зменшує інвестиції в розвиток мексиканської футбольної індустрії. Провал Англії можна списати на кризу розвитку національного футболу через засилля легіонерів, а результат збірної Словаччини можна назвати історичним. Так як дана молода країна досягла на сьогодні найбільшого свого успіху в історії і заявила про свої амбіції в рамках світової футбольної індустрії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Талиновский Б. Х. Все чемпионаты мира по футболу Т.6. / Б. Х. Талиновский, А. В. Франков, Е. П. Панкратов. – К.: ООО «Издательский Дом Украинский медиа холдинг», 2010. – 224с.
2. Южно-Африканская Республика / Становление и развитие апартеида. Электронный источник. Режим доступа. <http://www.hyno.ru/tom4/2056.html>